

Üks Tate'i kunstimuseumi värskemaid oste on horvaat Igor Grubići video „East Side Story”.

Foto: kaader videost

Eesti kunst sai jala Tate'i muuseumi ukse vahele

Maarja Oviir-Neivelti roll Tate'is ei too eestlastele üleöö pudrumägesid, kuid on julgustav.

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Aprillis sai Briti kunstimuseumi Tate nõuandva organi liikmeks Maarja Oviir-Neivelt. See on esimene kord, kui Eesti kunstikoguja maailmaklassi muuseumi patroonide ringi arvatakse. Täpsemalt sai Oviir-Neiveltist muuseumi Venemaa ja Ida-Euroopa moodsa ning nüüdisaegse kunsti ostukomisjoni liige.

Mida see tähendab? „Seda, et Eesti kunstil on väga kõrge tasemel kõneisik maailma ühe olulisema muuseumi meie regiooni puudutava ostukomisjoni juures,” ütles Eesti kaasaegse kunsti arenduskeskuse juht Karin Laansoo. Tema selgitusel ei tähenda otsus, et homme hakatakse ka Eesti kunsti Tate'i kogudesse ostma, küll aga annab see võimaluse meid puudutava info jagamiseks ja kontaktide loomiseks. „Ei looda uut regioonipõhist kogu, vaid täiendatakse olemasolevat,” märkis Laansoo. „Praegu on fookuses 1960-ndatel ja 1970-ndatel loodud kunst.”

Komisjoni kuulub 25 liiget, kes on enamasti pärit Venemaalt ja Poolast, Balti riikidest on praegu ainsana esindatud Eesti. Liikmete ametiaeg

kestab aasta, vastavalt poolte soovile võib seda pikendada. Komisjon käib koos kaks korda aastas. „Kui soovitud teoste ostunimekirjas on teosed vastava liikme riigist, siis oodatakse sellelt liikmelt tagasisidet ning arutelu osalemist,” rääkis Laansoo. „Iga kohtumise programmis on stuudiovisiidid kunstnike juurde ning sotsiaalset laadi üritused.”

Isiklikud kontaktid

Seega on Eesti kunstikoguja koht komisjonis kasulik staatusesümbol, mis pakub võimalust rahvuslikuks lobitööks. Laansoo sõnul mängisid Oviir-Neivelti määramise juures rolli isiklikud kontaktid. „Kohtusin eelmise aasta juunis ühel Art Baseli üritusel komisjoni

Kunstikoguja koht komisjonis on kasulik ja pakub võimalust lobitööks.

Rumeenia liikme Maria Rus Bojaniga,” selgitas Laansoo. „Arutasime Eesti ja Rumeenia rolli Tate'i Ida-Euroopa komisjoni juures. Rus Bojan soovitas arenduskeskusel esitada ametlik Eesti kandidaat Tate'i kogude arendusosakonna direktorile. Tate võttis ühendust Oviir-Neiveltiga ning veebruaris toimus Londonis kohtumine ja ta kutsuti esimesele koosolekule aprillis.”

Maarja Oviir-Neivelt

Mis on Tate?

- Asutati 1897. aastal Briti kunsti rahvusgalerii nime all.
- 1932. aastal sai nime äri-mees Henry Tate'i järgi, kes pani kogudele aluse.
- Muuseumi moodsa kunsti filiaal Tate Modern avati 2000. aastal ja see tõusis esimesel aastal 5,25 miljoni külastajaga maailma kõige populaarsemaks muuseumiks.
- Tate'i kogudesse kuulub üle 70 000 teose 3000 kunstnikult.
- 2011. aastal soetas Tate kunsti 4,7 miljoni euro eest, enamik raha tuli sponsoritelt.
- 2012. aastal loodi olemasolevale kuuele ostukomisjoni (Aafrika, Põhja-Ameerika, Ladina-Ameerika, Lähis-Ida, Vaikse ookeani äärse Aasia ja fotograafia komisjonid) juurde veel kaks komisjoni: üks Lõuna-Aasia, teine Venemaa ja Ida-Euroopa jaoks.
- Vene ja Ida-Euroopa komisjoni juhhib Floridas resideeruv kuraator Kira Flanzraich, liikmeteks on palju tuntud kunstikogujaid.

Ida-Euroopa ostukomisjoni moodustamine 2012. aastal oli järjekordne märk Tate'i järjest globaalsemaks muutuvast haardest. Tate'i viimases avaldatud ostunimekirjas olid juba mõned Ida-Euroopa kunstnike teosed. Näiteks ostis muuseum Horvaatia kunstniku Igor Grubići video „East Side Story”, mille teemaks on homofoobne vägivald. Samuti ostis Tate sotsiaalse kunstiga tegeleva venelase Andrei Molodkini viis digitrükki ja graafikat seeriast „Vedel modernsus”.

„Viimasel koosolekul tutvustasid muuseumi kuraatorid soovitud teoste nimekirja, kus olid Vene mitteametliku kunsti ja 1980. aastate uute kunstiliikumiste tuntuimad nimed nagu Boris Orlov, Timur Novikov, Andrei Monastõrski ja Jerzy Lewczyński,” kirjeldas Laansoo. „Eesti kunstist ei ole seni midagi soetatud ja see ongi väljakutse, mida soovime järjekindlalt positiivses suunas mõjutada. Huvitaval kombel on väikeste kunstiajalugude esindatuse maailma muuseumide juures palju sarnaseid jooni välispoliitikaga. Meie riik on väiksem ja meil on vähem vahendeid, kuid peame tegutsema targalt, et meie kunst oleks näiteks Venemaa kunstiajaloo kõrval n-ö kuulda ja näha.”

Oviir-Neivelt ei jõudnud tiheda graafiku tõttu eile komisjoni liikmeks nimetamist kommenteerida. ●

M
Ko

Tar
Eu
nük
Poo
pih

Mil
nii
seda
nud
välj
on v
T
fina
oma
peal
kuku
gu ü
giat
mist
Siisk
raek
vastre
hote
nud
T
ennu
tunn
kui s
kates

Huv
Heid
kuida
side.
esim
Eesti
saabu
aga p
vi on
loo tr
dab k
komb
Mi
molu
di ja
tud na
„Tanj

Proovi
võistlu